

Beleidsbrief 2005-2006

GELIJKE KANSEN

Kathleen VAN BREMPT

Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

1	<u>INLEIDING</u>	4
2	<u>REALISATIES SEPTEMBER 2004 - SEPTEMBER 2005</u>	7
2.1	Algemeen	8
	2.1.1 Open coördinatiemethode	8
	2.1.2 Vlaams anti-discriminatiedecreet	9
	2.1.3 Registratie van kansengroepen	10
	<i>Databank experten</i>	
	2.1.4 Projectsubsidies	12
	2.1.5 Ondersteuning van het middenveld	12
	2.1.6 Diversiteit in besluitvorming	13
	2.1.7 'Digitaal Actieplan Vlaanderen'	14
2.2	Gender	15
	2.2.1 Viering van 100 jaar vrouwenstrijd	16
	<i>Ondersteuning van het middenveld in het kader van 100 jaar Vrouwenraad</i>	
	2.2.2 Provinciale coördinatoren	17
	2.2.3 Evenwichtige vertegenwoordiging en participatie	17
	<i>Quotadecreten</i>	
	<i>Gemeentekiesdecreet</i>	
	2.2.4 Conferentie Peking+10	18
	2.2.5 Allochtone vrouwen	20
	<i>Livinggesprekken: over wie spreken we?</i>	
	<i>Creëren van een maatschappelijk draagvlak</i>	
	<i>Seksualiteit en relatievorming</i>	
2.3	Seksuele oriëntatie	24
	2.3.1 Start Zipp-onderzoek	24
	2.3.2 Start onderzoek holebi's in de zorgsector	25
	2.3.3 "Holebi-adressengids"	25
	2.3.4 Herwerking brochures "Meisje/Meisje" en "Jongen/Jongen"	26
	2.3.5 "Als je haar maar goed zit"	26
	2.3.6 Voorbereiding oprichting Vormingsdienst Holebi's	26
	2.3.7 Oudere en allochtone holebi's	27
2.4	Toegankelijkheid	28
	2.4.1 Databank 'Toegankelijk Vlaanderen'	29
	2.4.2 Toegankelijkheid van publieke ruimten	29
	2.4.3 Ontwerpen voor iedereen	30
	2.4.4 Toegankelijkheid van evenementen	30

3	<u>BELEIDSOPTIES EN INITIATIEVEN SEPTEMBER 2005 - SEPTEMBER 2006</u>	31
3.1	Algemeen	32
3.1.1	Open coördinatiemethode	32
3.1.2	Vlaams anti-discriminatiedecreet	32
3.1.3	Registratie van kansengroepen	32
	<i>Databank experten</i>	
3.1.4	Projectsubsidies	33
3.1.5	Ondersteuning van het middenveld	33
3.1.6	Diversiteit in besluitvorming	34
3.1.7	Diversiteit in het onderwijs	34
3.1.8	'Digitaal Actieplan Vlaanderen'	35
3.2	Gender	36
3.2.1	'Actieplan loonkloof/loopbaankloof'	36
3.2.2	Evenwichtige vertegenwoordiging	37
3.2.3	Allochtone vrouwen	37
	<i>Livinggesprekken: over wie spreken we?</i>	
	<i>Ondersteuning allochtone vrouwenmiddenveld met rolmodellen en woordvoerders</i>	
	<i>Creëren van een maatschappelijk draagvlak</i>	
	<i>Seksualiteit en relatievorming</i>	
3.3	Seksuele oriëntatie	41
3.3.1	Implementatie resultaten Zipp-onderzoek	41
3.3.2	Implementatie resultaten onderzoek holebi's in de zorgsector	41
3.3.3	Oprichting Vormingsdienst Holebi's	41
3.3.4	Allochtone holebi's	41
3.4	Toegankelijkheid	43
3.4.1	Vlaams Expertise Centrum voor Toegankelijkheid	43
3.4.2	Databank 'Toegankelijk Vlaanderen'	43
3.4.3	Toegankelijkheid van publieke ruimten	44
3.4.4	Ontwerpen voor iedereen	44
3.4.5	Toegankelijkheid van evenementen	45
3.4.6	Aangepast vervoer voor personen met een beperkte mobiliteit	45

1

INLEIDING

INLEIDING

Zoals vooropgesteld in de beleidsnota Gelijke Kansen 2004-2009 heeft het Vlaamse gelijkekansenbeleid oog voor verschillen tussen sociale groepen (diversiteit) en voor de individuele ontplooiing en ontwikkeling van mensen (emancipatie) binnen die groepen, waarbij niemand wordt uitgesloten (non-discriminatie) en iedereen zich verantwoordelijk voelt voor de onderlinge samenhang (solidariteit). Het gelijkekansenbeleid wil achterstellingsmechanismen tegengaan en richt zich hierbij in de eerste plaats op achterstellingsmechanismen die worden veroorzaakt door gender, seksuele oriëntatie en ontoegankelijkheid. Het wil deze mechanismen zichtbaar en bespreekbaar maken, ze bestrijden en de totstandkoming van nieuwe achterstellingsmechanismen voorkomen.

Voor deze legislatuur werden vier domeinen bepaald waarop prioritair wordt gefocust, namelijk socialisatie, loopbaanontwikkeling, leefwereld en beleidsparticipatie. Socialisatie gaat over het zich eigen maken van heersende normen en waarden. Het is een proces dat zich afspeelt in verschillende geledingen van de maatschappij: thuis, op school, op de werkvloer, ... Het gelijkekansenbeleid wil ervoor zorgen dat deze processen worden ontdaan van stereotiepe en beperkende beeldvorming die uitmondt in ongelijke kansen. Een tweede prioritair domein is dat van de loopbaanontwikkeling. Loopbaanontwikkeling is het geheel van de verschillende fases die men doorloopt tussen de intrede op en de uittrede uit de arbeidsmarkt. Zowel de voorbereiding, opstart als uitbouw van een loopbaan worden gekenmerkt door ongelijkheden. Het gelijkekansenbeleid wil ertoe bijdragen dat achterstellingsmechanismen worden opgespoord en weggewerkt. De leefwereld is een derde belangrijk terrein. Met leefwereld bedoelen we het geheel van de fysieke en socio-culturele leefomgeving. Ten slotte is er het belangrijke domein van de participatie van mensen aan allerlei democratische processen. Het gelijkekansenbeleid streeft naar een evenwichtige beleidsparticipatie van vrouwen en mannen en naar meer diversiteit in besluitvorming.

Terwijl toegankelijkheid vooral betrekking heeft op het domein leefwereld en er op het vlak van seksuele oriëntatie overwegend wordt gewerkt aan socialisatie, zijn socialisatie, loopbaanontwikkeling en beleidsparticipatie prioritare aandachtspunten met betrekking tot gender.

Achterstellingsmechanismen doen zich op vele terreinen van het maatschappelijk leven voor. Het is dan ook belangrijk dat er vanuit het Vlaamse gelijkekansenbeleid beleidsdomeinoverschrijdend wordt gewerkt. De minister van Gelijke Kansen heeft de coördinerende opdracht om de beleidsmakers in andere beleidsdomeinen te stimuleren en te

ondersteunen in het nemen van initiatieven die gelijke kansen bevorderen. Het gelijkekansenbeleid is de stuwkracht voor verandering, maar de concrete maatregelen liggen op vele terreinen.

Naast de rol van coördinator van een horizontaal gelijkekansenbeleid voor Vlaanderen, over alle beleidsniveaus heen, voert de Vlaamse minister van Gelijke Kansen ook een verticaal gelijkekansenbeleid met eigen prioriteiten en middelen. Dat wil zeggen dat er expertise wordt ontwikkeld die inzicht geeft in de situatie van de doelgroepen van het gelijkekansenbeleid, in de problemen die ze ervaren en in de mogelijke oplossingen. Ook het middenveld wordt versterkt. Het middenveld is immers een belangrijke belangenverdediger van de doelgroepen en een intermediair tussen hen en het beleid. Daarnaast wordt de brede bevolking gesensibiliseerd via het verspreiden van informatie en via campagnes. Verder wordt er gewerkt aan de uitbouw van structurele contacten met de lokale en provinciale besturen met het oog op de verankering en afstemming van een gelijkekansenbeleid in de verschillende bestuursgeledingen. Ten slotte wordt ook met het federale, supranationale en internationale niveau in de mate van het mogelijke afgestemd.

2

REALISATIES

SEPTEMBER 2004 - SEPTEMBER 2005

2.1 ALGEMEEN

2.1.1 Open coördinatiemethode

In het Vlaams regeerakkoord is expliciet opgenomen dat het bereiken van gelijke kansen voor vrouwen en mannen een verantwoordelijkheid is van elke minister. De regering gaf de minister van Gelijke Kansen de taak om hierin coördinerend op te treden. In het verleden zijn er vanuit het gelijkekansenbeleid talrijke initiatieven genomen met het oog op de 'mainstreaming' van een gelijkekansenperspectief, over de verschillende beleidsdomeinen heen. Alhoewel dit leidde tot een aantal ad hoc realisaties, groeide ook het besef dat een structurele verankering nodig is om een duurzame, continue en effectieve vorm van 'mainstreaming' te kunnen bewerkstelligen. Er was met andere woorden nood aan een nieuwe werkmethode. Vanuit het Vlaamse gelijkekansenbeleid werd in 2005 onderzocht of en hoe de open coördinatiemethode, die reeds herhaaldelijk met succes werd toegepast op Europees niveau, kon worden vertaald naar de context van het Vlaamse gelijkekansenbeleid. Dit resulteerde in een nota die op 22 juli 2005 aan de Vlaamse Regering werd voorgelegd, wat leidde tot een principiële akkoord over de toepassing van de open coördinatiemethode in het Vlaamse gelijkekansenbeleid.

Essentieel in de open coördinatiemethode zijn twee componenten:

- het feit dat er gemeenschappelijk doelstellingen en indicatoren worden bepaald, waarna de verschillende partners vrij beslissen hoe ze die doelstellingen nastreven en realiseren. Deze werkmethode garandeert voor alle partners de grootst mogelijke vrijheid om vanuit hun eigenheid bijdragen te leveren en dit binnen een gemeenschappelijk afgesproken en duidelijk kader;
- het feit dat er op regelmatige basis 'monitoring', evaluatie en 'peer review' gebeurt en dat dit wordt opgevat als een leerproces waarbij 'benchmarking' centraal staat. De verschillende partners leren van elkaar en stimuleren elkaar tot excellentie.

Zoals gesteld gaf de Vlaamse Regering op 22 juli 2005 haar principiële akkoord om de open coördinatiemethode toe te passen als werkmethode binnen het Vlaamse gelijkekansenbeleid. De regering stemde in met de oprichting van een Vlaams Ministerieel Comité voor Gelijke Kansen, om in het kader van de open coördinatiemethode strategische en operationele doelstellingen te bepalen, om verslag uit te brengen over de eigen vooruitgang en te leren via 'peer review'. Aan het college van secretarissen-generaal gaf de regering de opdracht om een nieuwe Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen (ICGK)

op te richten, die de bestaande ICGK zal vervangen. De nieuwe ICGK zal, in tegenstelling tot de vorige, waar nodig bestaan uit twee ambtenaren per beleidsdomein: één ambtenaar die weegt op de beleidscoördinatie en een zekere beslissingsbevoegdheid heeft en één ambtenaar die expertise heeft met betrekking tot het gelijkekansenbeleid. De ICGK staat onder meer in voor de vertaling van de doelstellingen in actieplannen, voor de opvolging van de vooruitgang door middel van indicatoren, voor de uitwisseling van informatie en goede praktijken¹ en voor het opstellen van een jaarlijks voortgangsrapport.

De praktische uitwerking van de beslissing van de Vlaamse Regering ging eind augustus 2005 van start via onder andere de organisatie van een Interkabinetten Werkgroep, een overleg met de Steunpunten voor Beleidsgericht Onderzoek (die een bijdrage zullen leveren in het aanleveren van materiaal dat alle fasen van het OCM-proces - van het opstellen tot de doelstellingen, het 'monitoring' en de evaluatie - kan stofferen), een overleg met het middenveld (om eveneens input en draagvlak aan het beleid te verlenen) en bilaterale voorbereidende gesprekken met de verschillende functionele kabinetten.

De open coördinatiemethode wordt het komende werkjaar verder gezet en wordt in 2006 als één van de belangrijkste speerpunten van het Vlaamse gelijkekansenbeleid gezien.

2.1.2 Vlaams anti-discriminatiedecreet

De afgelopen drie jaren werden drie EU-richtlijnen inzake antidiscriminatie uitgevaardigd, namelijk richtlijn 2000/43 van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van persoon ongeacht ras of etnische afstamming, richtlijn 2000/78 van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep en richtlijn 2004/113 van 13 december 2004 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten.

¹ Zo werden reeds in de loop van 2005 alle subsidiekanalen binnen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in kaart gebracht, die relevant kunnen zijn voor Gelijke Kansen in Vlaanderen, wanneer ze in het kader van haar horizontale werking andere beleidsdomeinen tracht te stimuleren om het gelijkekansenperspectief ook in hun werking te integreren. Deze informatie dient ook ter ondersteuning van alle actoren in het kader van de OCM. Om de werking van het Vlaamse gelijkekansenbeleid transparanter te maken, is gestart met de uitbouw van een nieuwe website van de administratie. Dit proces zit momenteel in de eindfase. De nieuwe website wordt begin 2006 gelanceerd.

Zowel de federale overheid als de Gemeenschappen en Gewesten moeten deze richtlijnen omzetten in interne wetgeving, elk wat zijn bevoegdheden betreft. De federale overheid heeft dit gedaan met de wet van 25 februari 2003 ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding. Het specifiek toezien op de naleving van de gelijkheid van vrouwen en mannen en elke vorm van discriminatie en ongelijkheid op basis van geslacht werd door de wet van 16 december 2002 toevertrouwd aan het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

Vlaanderen heeft de richtlijnen slechts gedeeltelijk omgezet met het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt en met het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen. Er bestaan nog vele lacunes op Vlaams niveau wat betreft de omzetting van de EU-richtlijnen. Bijgevolg is er gestart met het uitwerken van een Vlaams anti-discriminatiedecreet. Er werden deskundigen aangesteld om tegen januari 2006 een ontwerp tekst voor te bereiden.

Voor de voorbereidende studie werd 12.000 euro in de begroting 2005 voorzien.

2.1.3 Registratie van kansengroepen

Statistische gegevens zijn voor het Vlaamse gelijkekansenbeleid essentieel om een preventief en remediërend gelijkekansenbeleid te kunnen uitbouwen. Ze zijn noodzakelijk om een zicht te krijgen op de aard, de omvang en de oorzaken van achterstellings- en uitsluitingsmechanismen die maken dat bepaalde sociale groepen op verschillende maatschappelijke domeinen worden verstoken van kansen. In functie van de identificatie van deze mechanismen en de strijd hiertegen, doet het beleid beroep op de expertise van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid. Op basis van statistische gegevens ontwikkelt het steunpunt gelijkekansenindicatoren waarop het gelijkekansenbeleid zich baseert om operationele gelijkekansendoelstellingen te formuleren.

Sommige aandachtsgroepen van het gelijkekansenbeleid zijn echter statistisch onzichtbaar en geen cijfers betekent ook geen indicatoren. Voor de kansengroepen vrouwen en ouderen kunnen we vaststellen dat, ondanks het feit dat er nog steeds databanken zijn waar dit niet het geval is, er heel wat statistieken te vinden zijn waarin de variabelen geslacht en leeftijd worden opgenomen. Holebi's en allochtonen zijn veel moeilijker terug te vinden in de statistieken. Onderzoekers zijn nog steeds op zoek naar variabelen die etniciteit kunnen

omschrijven. Wat holebi's betreft, zijn er gebreken inzake de methodologische knowhow om seksuele voorkeur te onderzoeken. Hier stelt zich bovendien de vraag of holebi's hun seksuele voorkeur wel willen laten registreren. Ook de registratie van het onderwijsniveau zorgt voor moeilijkheden omdat we steeds meer evolueren naar de visie die, naast de formele opleiding, de elders verworven competenties van personen als uitgangspunt neemt.

Het gelijkekansenbeleid heeft een initiatief genomen om dit probleem op een structurele manier aan te pakken. In eerste instantie zal ernaar worden gestreefd dat de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen in hun registratie- en datasystemen aandacht hebben voor de bovenvermelde kansengroepen voor zover dit relevant is voor het specifieke domein. Daar waar deze groepen reeds worden geregistreerd, zal er worden onderzocht hoe de gehanteerde variabelen over de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen heen op elkaar kunnen worden afgestemd, zodat het cijfermateriaal over de verschillende beleidsdomeinen heen kan worden vergeleken. Het initiatief rond 'monitoring' heeft betrekking op de volgende kansengroepen: vrouwen, holebi's, allochtonen, mensen met een handicap, kortgeschoolden en ouderen.

Op de Interkabinetten Werkgroep van 25 maart 2005 hebben we een oproep tot de ministers van andere beleidsdomeinen gedaan om in kaart te laten brengen wat er binnen hun beleidsdomein gebeurt met betrekking tot registratie van bovenvermelde kansengroepen. In de loop van het proces werd duidelijk dat de verschillen tussen de verschillende beleidsdomeinen in waarom, hoe en wat men meet, zo groot zijn dat het heel moeilijk is overzicht te krijgen na het samenbrengen van de gegevens. Met het oog op een inclusief en integraal gelijkekansenbeleid dat evoluties met betrekking tot diversiteit op langere termijn wil opvolgen, zou het een meerwaarde zijn als dit cijfermateriaal over de verschillende Vlaamse domeinen heen kan worden vergeleken. Op basis van deze informatie en na overleg met het werkveld is intussen een plan van aanpak uitgewerkt. Na terugkoppeling van dit plan op de Interkabinetten Werkgroep gaan de voorbereidende werkzaamheden met betrekking tot een expertisecentrum inzake registratie van diversiteit het komende jaar van start.

Databank experten

Zoals in de beleidsnota Gelijke Kansen 2004-2009 gesteld ontwikkelen we een databank experten die ter beschikking wordt gesteld van de media en andere communicatiediensten. De databank zal informatie bevatten over vrouwelijke experten, experten van allochtone origine en experten met functioneringsbeperkingen. Daarnaast zal er ook informatie in worden opgenomen over experten inzake gender, holebi's, etnisch-culturele minderheden en

toegankelijkheid. Het gelijkekansenbeleid is in het voorjaar van 2005 gestart met de voorbereidende fase waarin we potentiële gebruikers van de databank hebben geraadpleegd, waaronder vertegenwoordigers van media en productiehuizen die nieuws en duiding produceren. Dit overleg is noodzakelijk opdat de databank zou voldoen aan de noden en verwachtingen van potentiële gebruikers. Het zal uitmonden in een plan van aanpak dat in het najaar van 2005 wordt uitgewerkt.

2.1.4 Projectsubsidies

De huidige prioriteiten binnen het Vlaamse gelijkekansenbeleid, waaraan eventueel ingediende projecten met het oog op projectsubsidies worden getoetst, zijn terug te vinden in de nieuwe subsidiegids 2005-2009. Een project moet betrekking hebben op het thema gender, holebi of toegankelijkheid om in aanmerking te komen voor een projectsubsidie vanuit het gelijkekansenbeleid. Verder werden binnen het gelijkekansenbeleid vier domeinen bepaald waarop in deze legislatuur prioritair wordt gefocust, namelijk socialisatie, loopbaanontwikkeling, leefwereld en beleidsparticipatie.

Voor projectsubsidies werd 369.530 euro in de begroting voorzien.

2.1.5 Ondersteuning van het middenveld

Het Vlaamse gelijkekansenbeleid subsidieerde ook dit jaar het Steunpunt Gelijkekansenbeleid. Door fundamenteel en toegepast onderzoek draagt het steunpunt bij tot kennisontwikkeling en wetenschappelijke ondersteuning van overheid en middenveld.

De uitbouw van een sterk middenveld voor elk van de doelgroepen is één van de andere peilers waarop het gelijkekansenbeleid wordt vormgegeven. Eén van de belangrijkste middelen hiertoe is de structurele subsidiëring van enkele zorgvuldig uitgekozen organisaties. Hun opname ad nominatum in de begroting van het Vlaamse gelijkekansenbeleid houdt in dat deze organisaties in hun werking ondersteunend zijn voor het gelijkekansenbeleid. Tijdens 2004 en 2005 genoten tien organisatie van een dergelijke structurele ondersteuning: vzw ATO, vzw GRIP, vzw Gynaika, Holebifederatie vzw, Nederlandstalige Vrouwen Raad (NVR) vzw, vzw Rol en Samenleving (RoSa), vzw Steunpunt Allochtone Vrouwen en Meisjes (SAMV) vzw Vrouwen Overleg Komitee (VOK), vzw Toegankelijkheidsbureau en vzw Zorra.

Voor het wetenschappelijk onderzoek van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid werd 248.000 euro in de begroting 2005 voorzien. Voor de nominatum gesubsidieerde organisaties werd 2.003.000 euro in de begroting 2005 voorzien.

2.1.6 Diversiteit in besluitvorming

Naar aanleiding van de lokale en provinciale verkiezingen in 2006 werd er in de lente van 2005 een 'Actieplan Diversiteit in Besluitvorming' opgesteld. De doelstelling is tweeledig. Het beoogt enerzijds een betere vertegenwoordiging van diverse kansengroepen en anderzijds het plaatsen van gelijkkansen thema's op de lokale agenda. Het gaat hier om een dynamisch plan dat in de loop 2005 en 2006 nog verder zal aangroeien. Het actieplan omvat allerlei initiatieven van verschillende aard, zoals onder andere informatiesessies, vormingen, lunchdebatten, publicaties, wetenschappelijk onderzoek en een mediacampagne. Het actieplan werd op 29 april 2005 voorgesteld aan het Evenwichtsteam, dat bestaat uit vertegenwoordigers uit zowel het middenveld als de onderzoekswereld en uit beleidsmakers en vertegenwoordigers van politieke vrouwenbewegingen. Sinds augustus 2005 wordt een 'speerpuntactie' uit het actieplan concreet uitgewerkt, namelijk een inspiratiemap voor de organisatie van infosessies over de werking van lokale en provinciale politiek en over de meerwaarde van diversiteit in besluitvorming. De uitwerking van deze map, onder de noemer "Lokale politiek. Iets voor mij?", ligt in handen van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Deze inspiratiemap wordt ter beschikking gesteld van de provinciale gelijkkansenambtenaren die in de loop van 2006 informatiesessies zullen organiseren, bij voorkeur in samenwerking met lokale besturen of organisaties. Uiteraard kan elke organisaties of lokaal bestuur van deze inspiratiemap gebruik maken. Wanneer ze echter informatiesessies organiseren in samenwerking met de provinciale gelijkkansenambtenaar, is extra ondersteuning voorzien.

Voor het project "Lokale politiek. Iets voor mij?" werd 31.660 euro in de begroting 2005 voorzien.

2.1.7 'Digitaal Actieplan Vlaanderen'

Op 22 juli 2005 keurde de Vlaamse Regering het 'Digitaal Actieplan Vlaanderen' goed. Met dit actieplan wil de Vlaamse overheid Vlaanderen verder uitbouwen als vooruitstrevende informatiemaatschappij en de digitale kloof in Vlaanderen overbruggen.

Uit Europees onderzoek blijkt dat de digitale kloof tussen mannen en vrouwen nog steeds bestaat. Deze kloof wordt echter als minder problematisch beschouwd dan de kloof tussen mensen met een laag en mensen met een hoog inkomen of een lage en een hoge scholingsgraad. De nieuwe risicogroepen zijn personen die op een kruising van 'risico-achtergronden' zitten, bijvoorbeeld oudere vrouwen of laaggeschoolde niet buitenshuis werkende vrouwen.

De bijdrage van het gelijkekansenbeleid in Vlaanderen aan het 'Digitaal Actieplan Vlaanderen' ligt op het vlak van onderzoek. Het is belangrijk zicht te blijven hebben op de evoluties en de eventuele nieuwe risicogroepen die ontstaan. Wanneer er nieuwe achtergestelde groepen opduiken, moet een beleid dat streeft naar een inclusieve digitale maatschappij daar rekening mee houden.

Op het Steunpunt Gelijkekansenbeleid loopt het onderzoeksproject "Digitale kloof". Dit project wil een bijdrage leveren aan de kennis over de gevolgen van de opkomst en het gebruik van internet. Bedoeling is na te gaan in welke mate de opkomst van internet de bestaande kenniskloof in Vlaanderen verbreedt.

In het kader van dit onderzoek werd reeds in september 2005 het rapport "Een virtuele illusie of reële kansen? Gender in de netwerkmaatschappij" gepubliceerd. In dit rapport wordt een stand van zaken van de toegang van verschillende (risico)groepen tot nieuwe media, alsook van de drempels op het vlak van motivatie, bezit, digitale vaardigheden en gebruik in kaart gebracht.

In 2005 werd op initiatief van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid ook het project "Digitale Voormoeders" gelanceerd. Partners hierin zijn de school Ursulinen Mechelen, de Erfgoedcel Mechelen en de Katholieke Hogeschool Mechelen. Het is een onderwijsproject voor scholieren van het vijfde middelbaar. De software en databank worden aangebracht door de hogeschool. De voornamelijk vrouwelijke scholieren leren interviewtechnieken, ontwikkelen ICT-vaardigheden en schrijven een stuk geschiedenis over vrouwen neer.

2.2 GENDER

Uit het Vlaams regeerakkoord²:

“We beklemtonen de gelijkheid en gelijkwaardigheid van vrouwen en mannen. We responsabiliseren en ondersteunen verenigingen en organisaties die bijdragen tot de effectieve emancipatie van meisjes en vrouwen van specifieke minderheidsgroepen.”

Er is een kloof tussen wat inzake gelijke kansen voor vrouwen en mannen al werd bereikt op juridisch vlak en wat op maatschappelijk vlak is gerealiseerd of aanvaard. In het recht is er al heel wat bereikt, in de praktijk zijn er nog drempels en hindernissen op de weg naar gelijkheid. Ondanks de grote vooruitgang sinds de opkomst van de emancipatiebeweging, honderd jaar geleden, kan men in diverse domeinen van het maatschappelijke leven nog altijd niet spreken van een echte gelijkheid tussen vrouwen en mannen.

Naast de verschillen tussen vrouwen en mannen is het ook belangrijk te wijzen op de verschillen tussen vrouwen onderling. Er zijn gender-specifieke karakteristieken en mechanismen die ervoor zorgen dat specifieke groepen meisjes en vrouwen achterblijven op vlak van het gemiddelde opleidingsniveau, arbeidsniveau en socio-culturele en politieke participatie. Deze vrouwen hebben beduidend minder gelijke kansen. Deze vaststelling geldt onder meer voor alleenstaande moeders, oudere vrouwen en allochtone meisjes en vrouwen.

Wanneer we het over gelijke kansen voor vrouwen en mannen hebben, dreigen we dit te verengen tot dezelfde kansen voor vrouwen als mannen. Mannen worden echter ook geconfronteerd met vooroordelen en ongelijke kansen die hen belemmeren zich te ontplooien.

Het Vlaamse gelijkekansenbeleid wil niet enkel vrouwen dezelfde kansen bieden als mannen, maar wil ook mannen dezelfde kansen bieden als vrouwen. Het bestrijden van stereotiepe opvattingen over mannen en de discriminaties die ermee samengaan, zijn dan ook een belangrijk aandachtspunt voor deze legislatuur.

Specifiek met betrekking tot gender zijn onderstaande acties het afgelopen werkjaar ondernomen.

² Vlaams regeerakkoord 2004-2009: Vertrouwen geven, Verantwoordelijkheid nemen, blz. 47.

2.2.1 Viering van 100 jaar vrouwenstrijd

Naar aanleiding van de viering van 100 jaar Vrouwenraad, werd er vanuit het Vlaamse gelijkekansenbeleid een campagne opgezet die de brede bevolking sensibiliseerde omtrent de voorbije realisaties en de toekomstige uitdagingen met betrekking tot de verbetering van de positie van vrouwen en mannen in onze maatschappij. Er werd gewerkt met affiches, postkaartjes, advertenties en een interactieve website (www.100jaarvrouwenstrijd.be). De bedoeling was meervoudig: ten eerste wilde de campagne onder de aandacht brengen dat sommige verworvenheden voor vrouwen eigenlijk nog maar heel recent zijn, ten tweede werd ook de aandacht gevestigd op het veranderlijke en maakbare karakter van gender, ten derde werd het brede publiek aangemoedigd om na te denken over haar eigen verwachtingen en die te communiceren naar het beleid. Verschillende maatschappelijke domeinen werden in de campagne aangehaald, zoals de economische positie van vrouwen, vrouwen in de onderwijswereld en vrouwen in besluitvormingsprocessen. “Gelijk loon voor gelijk werk” was uiteindelijk de meest geciteerde toekomstwens op de campagnesite.

Het Vlaamse gelijkekansenbeleid hecht veel belang aan de mening en wensen van de brede bevolking. Daarom nemen we de resultaten van Comeva, het grootschalige discussieplatform van Libelle, Flair, Feeling, evita en GLAM*IT (waarop 10.862 vrouwen en 1.835 mannen hun mening formuleerden over genderthema's) mee in het Vlaamse gelijkekansenbeleid.

Ondersteuning van het middenveld in het kader van 100 jaar Vrouwenraad

We vinden het belangrijk om mee zichtbaarheid te geven aan de viering van 100 jaar Vrouwenraad door deelname aan verschillende acties die in dit kader zijn georganiseerd (onder andere de openingsceremonie in het Paleis voor Schone Kunsten, het gebruik van de speciaal ontworpen postzegel voor alle zendingen vanuit het kabinet, het meestappen in de vrouwenmars, de uitreiking van de Marie Popelinprijs, ... en een actieve medewerking aan Confêttia, het orgelpunt van deze viering). Bovendien ondersteunt het Vlaamse gelijkekansenbeleid enkele specifieke acties (onder andere de Vrouwenraad-brochure “100 jaar Vrouwenraad” en Confêttia).

Voor de campagne rond 100 jaar vrouwenstrijd werd 59.825 euro in de begroting 2005 voorzien.

2.2.2 Provinciale coördinatoren

De provinciale coördinatoren worden structureel gefinancierd door het Vlaamse gelijkheidsbeleid. Naast de personeelskosten is er een bedrag gereserveerd voor projecten die kaderen in het Vlaamse gelijkheidsbeleid. De thema's zijn geweld, onderwijs, tewerkstelling en besluitvorming.

Dit jaar is gestart met besluitvorming. Daarnaast kunnen er ook projecten gebeuren rond tewerkstelling. Onderwijs komt er vanaf 2006 bij. Aan geweld wordt gewerkt in het kader van de overeenkomst met het federale bestuur dat eenzelfde structurele bijdrage als Vlaanderen ter beschikking stelt en eveneens projectgelden reserveert. In het kader van deze structurele ondersteuning wordt op regelmatige basis overleg gepleegd met zowel de provinciale coördinatoren als met de leden van de bestendige deputatie die verantwoordelijk zijn voor gelijke kansen binnen het provinciaal beleid.

Voor de ondersteuning van de provinciale coördinatoren werd 24.860 euro in de begroting voorzien.

2.2.3 Evenwichtige vertegenwoordiging en participatie

Quotadecreten

De toepassing van de decreten³ op de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de Vlaamse advies- en beheersorganen verloopt moeizaam. Daarom sturen we de onwerkbaarheden van deze decreten bij zodat de implementatie ervan vlotter kan verlopen.

In een eerste fase lieten we onderzoeken hoe evenwichtig de Vlaamse beheers- en bestuursorganen zijn samengesteld. De onderzoekers bevroegen onder meer hoe en door wie de leden van de beheers- en bestuursorganen worden gerekruteerd en of er specifieke aandacht wordt besteed aan de instroom van vrouwelijke leden. Tenslotte werden suggesties gedaan over maatregelen die het Vlaamse gelijkheidsbeleid kan nemen om een evenwichtige samenstelling van deze organen te bevorderen. In december 2005 zullen

³ Decreet van 15 juli 1997 houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen.
Decreet van 18 mei 1999 houdende een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de beheers- en bestuursorganen.

de belangrijkste conclusies op een studiedag worden toegelicht. In de loop van 2006 zal de herziening van deze decreten aan het parlement worden voorgelegd.

Gemeentekiesdecreet

Zoals aangekondigd in de beleidsnota Gelijke Kansen 2004-2009 nam het Vlaamse gelijkekansenbeleid, samen met de Vlaamse minister bevoegd voor binnenlands bestuur, het initiatief om het gemeentekiesdecreet te wijzigen met het oog op een grotere instroom van vrouwen.

In februari 2005 werd een akkoord bereikt tussen de partijen van de Vlaamse meerderheid. Dit akkoord stelt dat de kieslijsten voor de komende gemeenteraadverkiezingen in 2006 uit 50% vrouwen en 50% mannen moet bestaan. Daarnaast moeten bovenaan de lijst, bij de eerste drie kandidaten, personen van beide seksen voorkomen en wordt de lijststem geneutraliseerd. Begin juni werd dit akkoord ter discussie gesteld. De discussie had vooral betrekking op het neutraliseren van de lijststem. Deze discussie mondde in juli uit in een nieuw akkoord: de pariteit man/vrouw blijft behouden en op de eerste drie plaatsen moet minstens een kandidaat van elke sekse staan. De neutralisering van de lijststem blijft behouden, behalve voor de opvolgers. Ook voor de provincieraadsverkiezingen is overeengekomen dat de neutralisering van de lijststem geldt. Net als bij de gemeenteraadsverkiezingen geldt daar in 2006 ook dat er evenveel vrouwen als mannen op de lijst moeten staan.

Ter ondersteuning van de evenwichtige vertegenwoordiging en participatie van vrouwen werd 80.832 euro in de begroting voorzien.

2.2.4 Conferentie Peking+10

Van 26 februari tot 2 maart 2005 ging in New York de negenenvestigste zitting door van de Commissie voor de Status van de Vrouw. De coördinatie van de voorbereidingen voor de Belgische delegatie gebeurde door het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Het Vlaamse gelijkekansenbeleid nam actief deel aan de door het instituut georganiseerde voorbereidende vergaderingen. Tijdens de conferentie werd het Vlaamse beleid vertegenwoordigd door de Vlaamse minister van Gelijke Kansen en door een stafmedewerker van Gelijke Kansen in Vlaanderen.

Het was de bedoeling om tijdens de conferentie het bilan op te maken van tien jaar werken aan de realisatie van de doelstellingen uit het Peking-Actieplatform: zowel successen als problemen zouden worden besproken, evenals nieuwe tendensen en uitdagingen met betrekking tot het verbeteren van de positie van de vrouw en het bewerkstelligen van gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Door de Commissie voor de Status van de Vrouw was een voorstel van verklaring opgesteld dat voorzag in een hernieuwd engagement om het Peking Actieplatform en het slotdocument van de Peking+5-conferentie te realiseren, dat aandrang op het integreren van een genderperspectief in de evaluatie van de Millenniumverklaring en dat het belang van het nakomen van de Conventie met betrekking tot de Eliminatie van Alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen (CEDAW) beklemtoonde. Het was de bedoeling dat deze verklaring door de lidstaten van de Verenigde Naties zou worden goedgekeurd. De Verenigde Staten zorgden echter bij de aanvang van de conferentie voor zware commotie door een amendement in te dienen dat het recht op abortus betwist en een verbod op het introduceren van nieuwe mensenrechtenbepalingen wil afdwingen. Dit amendement - en het risico dat de originele verklaring niet door alle leden zou worden goedgekeurd - had een grote impact op de sfeer en de inhoud van de conferentie. De bekommernis om de verworvenheden van Peking en Peking+5 niet te verliezen stond centraal, eerder dan het zetten van nieuwe stappen. De enige uitzondering hierop was de steeds terugkerende eis om een genderperspectief te integreren in de evaluatie van de Millenniumverklaring, wat effectief ook is gebeurd.

Tijdens de Peking+10-conferentie in New York werden ook een aantal resoluties ingediend. Deze werden op de dag van hun indiening besproken tijdens de dagelijkse vergadering bij de Belgische Permanente Vertegenwoordiging bij de Verenigde Naties. Het was belangrijk dat Vlaanderen in New York vertegenwoordigd was zodat de Vlaamse invalshoek bij het bepalen van de Belgische standpunten niet zou ontbreken. Volgende resoluties werden ingediend:

- een resolutie over de economische vooruitgang van vrouwen;
- een resolutie over gendermainstreaming;
- een resolutie over de rol van vrouwen in de Palestijnse gebieden;
- een resolutie over vrouwen in Afghanistan;
- een resolutie over mensenhandel;
- een resolutie over de aanstelling van een Speciale Adviseur bij de Verenigde Naties met betrekking tot wetgeving die discriminerend is voor vrouwen.

Dat er voor laatstgenoemde resolutie een steunbetuiging te vinden was in de Belgische verklaring, is mee te danken aan de inspanningen van de Vlaamse vertegenwoordiging.

2.2.5 Allochtone vrouwen

Livinggesprekken: over wie spreken we?

Naast de verschillen tussen vrouwen en mannen is het even belangrijk aandacht te schenken aan de verschillen tussen vrouwen onderling. Specifieke groepen meisjes en vrouwen blijven achter op vlak van het gemiddelde opleidingsniveau, arbeidsniveau en socio-culturele en politieke participatie. Deze vaststelling geldt onder meer voor allochtone meisjes en vrouwen.

In het kader van het gelijkekansenbeleid voor allochtone vrouwen willen we zowel de interne als de externe emancipatie van allochtone vrouwen ondersteunen. De interne emancipatie gaat over de emancipatie als vrouw binnen de eigen etnisch-culturele gemeenschap. Met externe emancipatie wordt de emancipatie als allochtoon in de Vlaamse samenleving bedoeld. Ook hier is het belangrijk de diversiteit onder allochtone vrouwen te erkennen en aandacht te schenken aan deelgroepen.

Zeer vaak wordt er op een zeer simplistische en negatieve manier gesproken over allochtone vrouwen. De stem van de vrouwen zelf blijft vaak ongehoord, er wordt vooral over hun hoofden heen gepraat. Dit heeft ons ertoe aangezet om in dialoog te gaan met de vrouwen zelf en te luisteren naar hun stem en visie. Dit project hebben we livinggesprekken genoemd omwille van de laagdrempelige opzet van het initiatief. Daar we in het begin voornamelijk met moslimvrouwen van verschillende achtergronden hebben gesproken, zijn we naarmate de gesprekken vorderden op zoek gegaan naar andere etnische achtergronden. We hebben gesprekken gevoerd met vrouwen van Marokkaanse, Turkse, Chinese, Oost-Europese, Latijns-Amerikaanse en Afrikaanse origine. Daarnaast hebben we ook aandacht geschonken aan specifieke deelgroepen, zoals vrouwen die in het kader van een migratiehuwelijk slachtoffer zijn van partnergeweld, alleenstaande vrouwen, derde generatie jongeren die problemen ondervinden op school, ...

Uit deze gesprekken is duidelijk gebleken dat, in tegenstelling tot het éézijdig beeld dat van allochtone vrouwen wordt opgehangen, de realiteit zeer complex is. Dé allochtone vrouw bestaat niet. Elke vrouw is anders en bekleedt naargelang haar migratiegeschiedenis, leeftijd, opleiding, socio-economische positie, ... een andere positie in de maatschappij. Ondanks het feit dat de buitenwereld dit niet ziet, is er een duidelijke emancipatiestrijd aan de gang.

Deze strijd manifesteert zich op twee domeinen die elkaar aanvullen en versterken. Als vrouw voeren ze een strijd tegen binnen de eigen culturele gemeenschap tegen mogelijke onrechtvaardige beperkingen, terwijl ze in de ruime samenleving strijden tegen discriminatie die ze als allochtonen ondervinden.

Het Vlaamse gelijkekansenbeleid moet geënt zijn op deze dubbele dimensie. Waar het kan, voert het gelijkekansenbeleid naar allochtone vrouwen toe een inclusief beleid. Zo zal in het kader van het verkleinen van de loon/loopbaankloof tussen vrouwen en mannen ook aandacht worden geschonken aan de situatie van allochtone vrouwen. Anderzijds wordt er een categoriaal beleid gevoerd daar waar het nodig is. Zo zullen we het vrouwelijke allochtone middenveld ondersteunen omwille van het gebrek aan deskundigheid waarmee ze te kampen hebben en zal er ook aandacht worden geschonken aan de interne strijd van vrouwen binnen de eigen gemeenschap. Zo ondersteunt het gelijkekansenbeleid het project "Mannen blijven thuis" van de Turkse Unie van België. Via praatgroepen, theatervoorstellingen en een enquête tracht de Turkse Unie van België, in samenwerking met andere Turkse verenigingen en moskeeën, in de eigen gemeenschap een genderdebat te stimuleren over taakverdelingen en traditionele rolpatronen tussen vrouwen en mannen om zo voor vrouwen een gunstiger klimaat te creëren om te gaan werken.

Voor allochtone vrouwen geldt ook dat gelijke kansen moeten worden gerealiseerd op verschillende domeinen. In het kader van de open coördinatiemethode zijn specifieke noden en behoeften overgemaakt aan de verschillende ministers.

Creëren van een maatschappelijk draagvlak

Onderzoek "Islambeleving bij hoogopgeleide moslims"

In samenwerking met de onderzoekslijn 'Migratie & Etnische Minderheden' van de Onderzoeksgroep Armoede, Sociale Uitsluiting en de Stad (OASeS) aan de Universiteit Antwerpen, heeft het Steunpunt Gelijkekansenbeleid een onderzoek gevoerd naar islambeleving bij hoogopgeleide moslims. De opzet van het onderzoek bestaat erin de tendens van problematisering te breken door onderzoek te doen naar die groep binnen de Vlaamse moslimgemeenschap die erin is geslaagd een volwaardige positie in te nemen in de maatschappij. Het onderzoek betreft diepte-interviews over hun identiteit en de manier waarop ze islam beleven in Vlaanderen. Het onderzoek is in het voorjaar van 2005 afgerond.

Seksualiteit en relatievorming

Binnen de interne emancipatiestrijd van allochtone vrouwen vormt seksualiteit een belangrijk strijdpunt. De problematiek rond gedwongen huwelijken en de misbruiken die zich voordoen in het kader van migratiehuwelijken illustreren dit. Seksualiteit is in heel wat culturele gemeenschappen en allochtone gezinnen nog steeds een groot taboe, wat ertoe leidt dat de opvattingen van jongeren nog steeds zijn gebaseerd op traditionele en vrouwonderdrukkende gewoontes. Bovendien toont onderzoek aan dat allochtone jongeren doorgaans een beperkte kennis hebben van anticonceptie en de preventie van aids en andere seksueel overdraagbare ziekten. Ook is het stijgende aantal ongewenste zwangerschappen bij allochtone vrouwen een probleem dat al langer is gekend.

Het gelijkekansenbeleid terzake manifesteert zich op twee sporen. Zo nemen we initiatieven om het debat onder jongeren van allochtone afkomst te bevorderen. De theatervoorstelling “De Gesluisde Monologen” die we in het gezelschap van heel wat Belgische moslimvrouwen van Marokkaanse en Turkse vrouwen hebben bijgewoond, vormt een mooi voorbeeld. De voorstelling bracht diverse levensverhalen van moslimvrouwen in Nederland, waarbij er werd gefocust op hun beleving van relaties en seksualiteit. Essentieel bij deze voorstelling was de ruimte voor discussie onmiddellijk na de voorstelling. Moslimvrouwen met verschillende achtergronden namen actief het woord om de verschillen en de gelijkenissen met hun beleving, hun visie en hun geloof te verwoorden. De meerderheid van de toeschouwers vond het zeer positief dat in alle openheid kon worden gesproken over thema’s die binnen het gezin soms nog sterk tot de taboesfeer behoren.

Het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen ontwikkelt ook methodieken om seksualiteit bespreekbaar te maken bij haar allochtone vrouwenverenigingen. Ook aan de Vrouwenraad wordt in het kader van de resultaatsverbintenissen die in het najaar 2005 voor 2006 worden afgesproken, gevraagd om aandacht te schenken aan dit thema.

Verder zal in het kader van de open coördinatiemethode de problematiek worden aangekaart bij de ministers bevoegd voor welzijn en voor onderwijs.

Pilootproject “Contactpunten voor rechtsbijstand voor vrouwen van vreemde oorsprong”

De Interministeriële Conferentie “Integratie in de samenleving” van 11 mei 2005 heeft besloten om in elk Gewest een pilootproject op te richten inzake contactpunten voor rechtsbijstand voor vrouwen van vreemde oorsprong of vrouwen met een vreemde

nationaliteit. Deze vrouwen zouden bij zo'n contactpunt terecht kunnen voor rechtsbijstand rond de volgende thema's: het internationaal privaatrecht en de harmonisatie ervan met het rechtssysteem van de landen van oorsprong, de 'moudawanna' of het Marokkaans familierecht dat vorig jaar hervormingen heeft doorgevoerd ten gunste van de vrouw, andere buitenlands wetgevingen en problemen rond het recht om in gezinsverband te leven.

Krachtens het internationaal privaatrecht zijn personen van vreemde oorsprong voor wat persoonlijke zaken betreft, onderworpen aan het recht van hun land van oorsprong. Vrouwen die een dubbele nationaliteit hebben, zijn onderworpen aan beiden. Dit kan heel wat problemen met zich mee brengen in die zin dat de wetgeving in sommige landen vrouwonvriendelijk is waardoor vrouwen die hier zijn geboren nog steeds slachtoffer kunnen zijn van ongelijkheid. Doorgaans zijn vrouwen ook niet op de hoogte van de wetgeving, waardoor misbruik van schering en inslag zijn.

Op initiatief van de federale minister bevoegd voor gelijke kansen wordt in elk Gewest een contactpunt voor rechtsbijstand opgericht. Het project wordt gerealiseerd in samenwerking met de deelstaten, het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en het Instituut voor Gelijkheid van Mannen en Vrouwen. Voor Vlaanderen zijn de betrokken partners de Minister van Gelijke Kansen en de Minister van Inburgering.

Er is een begeleidingscomité opgericht om het concept uit te werken en de uitvoering te bewaken. Op de eerste bijeenkomst is het voorgestelde concept op punt gesteld. Het betreft een pilootproject van twee jaar dat in januari 2006 van start zal gaan.

Voor de ondersteuning van de emancipatie van allochtone vrouwen werd 34.450 euro in de begroting voorzien.

2.3 SEKSUELE ORIËNTATIE

Een maatschappelijk klimaat creëren waarin men kan uitkomen voor de eigen seksuele oriëntatie (thuis, op school, op de werkvloer, ...) is een belangrijke taak van het gelijkekansenbeleid.

De aanpak van discriminatie van holebi's mag zich niet beperken tot het verbieden van discriminatie en het voorkomen van discriminerende incidenten, maar moet zich ook richten op het bijstellen van negatieve attitudes onder de bevolking en het verbeteren van de weerbaarheid van holebi's zelf.

Specifiek met betrekking tot seksuele oriëntatie zijn onderstaande acties het afgelopen werkjaar ondernomen.

2.3.1 Start Zipp-onderzoek

Eind 2003 werd een onderzoeksopdracht toegekend aan de Universiteit Gent met als titel "Een statistisch onderzoek met het oog op het verzamelen van basismateriaal over de doelgroep holebi's". De Vlaamse overheid heeft immers behoefte aan actuele basisinformatie om de uitbouw van verdere beleidsindicatoren te realiseren. Deze indicatoren zijn gebaseerd op die aspecten van de leefsituatie van Vlaamse holebi's waarvoor de Vlaamse overheid ook bevoegdheid draagt. Slechts op basis van een grondige statistische beschrijving van de diverse facetten van het leven van Vlaamse holebi's is een accuraat beleid mogelijk.

Statistisch onderzoek naar holebi's kan het gangbare onderzoeksmodel niet volgen. Holebi's vormen immers een verborgen populatie. Dit leidt tot de onmogelijkheid van een klassieke ad random steekproeftrekking. De meeste onderzoeken doen beroep op holebi's die zich vrijwillig aanbieden voor het onderzoek. Dit leidt tot een zelfselectie die meestal resulteert in een steekproef waarbij holebi's die een band hebben met het socio-culturele holebi-verenigingsleven zijn oververtegenwoordigd. Dit is niet de beste basis voor het verzamelen van gegevens die kunnen gebruikt worden als beleidsindicator, omdat deze wellicht vertekend zijn. De opbouw van statistisch materiaal moet dan ook gebeuren met oog voor die onderzoekspopulatie die weinig of geen banden heeft met het holebi socio-culturele leven.

Het lopende onderzoek is methodologisch zeer vernieuwend: om potentiële respondenten te bereiken, werd een reclamebureau ingeschakeld dat gespecialiseerd is in 'social marketing'. Dit

bureau ontwierp affiches die ruim werden verspreid en die als 'teasers' fungeerden om een zo ruim mogelijk (holebi-)publiek naar een website te 'lokken' waarop gevraagd werd om de vrij uitgebreide vragenlijst in te vullen. Dit resulteerde in meer dan drieduizend bruikbare, volledig ingevulde vragenlijsten. Omdat er ook rekening werd gehouden met het feit dat er van verschillende deelgroepen binnen de doelgroep (zoals bijvoorbeeld oudere lesbiënnes) voldoende reacties nodig waren, werd er vervolgens doelgericht enquêteurs op pad gestuurd (bijvoorbeeld naar de Lesbiënnedag).

Dit lopend Vlaams surveyonderzoek naar de leefsituatie van holebi's is het meest extensieve in zijn soort in Europa. Het zal gegevens opleveren over een brede waaier aan onderwerpen.

De onderzoeksresultaten worden verwacht tegen december 2005.

2.3.2 Start onderzoek holebi's in de zorgsector

Onderzoek wijst uit dat holebi's nog regelmatig heteronormativiteit ervaren in de welzijns- en zorgsector en zo goed als onzichtbaar zijn als doelgroep. Eind 2004 werd er een onderzoeksopdracht toegekend aan Deloitte met als titel "De operationalisering van holebivriendelijkheid in de zorgsector". Het onderzoek beoogt een conceptuele invulling en (inzicht in mogelijkheden voor) de implementatie van 'holebi-vriendelijkheid' in de zorgsector, meer specifiek in de residentiële ouderzorg en de thuiszorg. De ultieme doelstelling is uiteraard het verhogen van de toegankelijkheid van deze sectoren.

De eindresultaten van dit onderzoek worden verwacht tegen december 2005.

2.3.3 "Holebi-adressengids"

In augustus 2005 verscheen de "Holebi-adressengids" met een overzicht van socio-culturele initiatieven voor holebi's in de vijf Vlaamse provincies en in Brussel. Deze gids werd samengesteld, gefinancierd en gecoördineerd door Gelijke Kansen in Vlaanderen, in samenwerking met de Holebifederatie en de vijf Vlaamse provinciale emancipatieambtenaren. Deze laatsten hielpen ook mee met de verspreiding van de brochure. De adressengids was het resultaat van overleg tussen het Vlaamse gelijkemansbeleid en de provinciale actoren waarbij gezocht werd naar initiatieven waarmee beide niveaus kunnen samenwerken aan een sterkere verankering van het holebibeleid via de verschillende beleidsniveaus.

2.3.4 Herwerking brochures “Meisje/Meisje” en “Jongen/Jongen”

De organisatie Wel Jong Niet Hetero maakte in opdracht van het Vlaamse gelijkekansenbeleid een herwerking van de brochures “Meisje/Meisje” en “Jongen/Jongen”. De brochures richten zich op holebi-jongeren. Deze doelgroep is extra kwetsbaar: onderzoek wijst uit dat holebi-jongeren veel vaker worden geconfronteerd met depressies en met zelfmoord(pogingen) dan hun hetero-leeftijdsgenoten. Het gericht verstrekken van informatie op maat zou een belangrijk instrument kunnen zijn in het terugdringen van deze verontrustende cijfers. De gemaakte update heeft zowel betrekking op de inhoud als op de look van de brochure. De nieuwe brochures zijn midden september 2005 voorgesteld. Wel Jong Niet Hetero zorgt voor een uitgebreide distributie.

2.3.5 “Als je haar maar goed zit”

Het Vlaamse gelijkekansenbeleid heeft het project “Als je haar maar goed zit” van Wel Jong Niet Hetero ondersteund. Op het festival van Torhout Werchter begin juli 2005 konden de festivalgangers hun haar laten gellen door leden van Wel Jong Niet Hetero. Op deze manier kwamen heel wat jongeren op een zeer ludieke en laagdrempelige manier in contact met holebiseksualiteit.

2.3.6 Voorbereiding oprichting Vormingsdienst Holebi's

Het Vlaamse gelijkekansenbeleid heeft een coördinerende rol opgenomen in gesprekken op kabinetsniveau over de oprichting van een beleidsoverschrijdende Vormingsdienst Holebi's. De Dienst Maatschappelijke Vorming wordt momenteel projectmatig ondersteund door het departement Onderwijs. De Holebifederatie wordt echter overspoeld door vragen vanuit de culturele en welzijnsector, maar met de huidige middelen kan ze daar niet aan voldoen.

In mei is het overleg met de drie betrokken partijen, namelijk onderwijs, cultuur en welzijn van start gegaan. In het eerste bilateraal overleg werd een principiële engagement gevraagd. De departementen Onderwijs en Cultuur hebben hun engagement voor een duurzame ondersteuning toegezegd, maar er moet echter nog wel worden onderzocht onder welke vorm deze ondersteuning kan worden geformaliseerd. Met het departement Welzijn wordt nog verder overlegd.

Het interdepartementaal overleg wordt verder gezet. Doelstelling is deze beleidsoverschrijdende vormingsdienst operationeel te krijgen in 2006.

2.3.7 Oudere en allochtone holebi's

Er is in het gelijkekansenbeleid veel aandacht voor deelgroepen binnen de holebidoelgroep, zoals oudere en allochtone holebi's. Wat deze laatsten betreft, probeert het beleid actief initiatieven te stimuleren. We hebben contact gezocht met Merhaba vzw, één van de weinige allochtone verenigingen voor holebi's in Vlaanderen. Merhaba vzw is aangesloten bij de Holebifederatie en focust zich op de versterking van holebi-jongeren van Maghrebijnse afkomst. Samen met Merhaba vzw en de Holebifederatie is er nagedacht op welke manier homoseksualiteit bespreekbaar kan worden gemaakt in diverse allochtone gemeenschappen.

2.4 TOEGANKELIJKHEID

Uit het Vlaams regeerakkoord:

“Gezond blijven. Minder (snel) afhankelijk van zorg. Zo min mogelijk door ziekte of functionele beperkingen worden gehinderd. Dat is cruciaal voor de levenskwaliteit van eenieder.”⁴

“Meedoen veronderstelt ten slotte ook dat personen met een handicap kunnen participeren.”⁵

Een toegankelijke leefomgeving is een sleutelement in de realisatie van een maatschappij die gelijke kansen nastreeft, aangezien ze mensen in de mogelijkheid stelt om een actief en autonoom sociaal en economisch leven te leiden. Het is de hoeksteen van een inclusieve niet-discriminerende maatschappij.

Uitgangspunt daarbij is het, inmiddels internationaal aanvaarde, sociologische gegeven dat omgevingsfactoren een niet te onderschatten rol spelen bij het ‘creëren’ van handicaps en bijgevolg discrimineren. Bovendien kan iedereen in situaties terecht komen waarbij de omgeving een hindernis vormt voor haar of zijn zelfstandig handelen. In een steeds diverser wordende maatschappij met een vergrijzende bevolking is toegankelijkheid een thema dat iedereen aanbelangt.

Het gelijkekansenbeleid pleit voor een integrale benadering van de problematiek, waarbij men ieders noden op vlak van fysieke toegankelijkheid beter in de ‘normale’ maatschappelijke voorzieningen zoals onderwijs, werk en vervoer tracht te integreren. Integrale toegankelijkheid betekent dat alle voorzieningen voor leven, wonen en werken effectief bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar zijn voor iedereen. Op die manier kan iedereen onafhankelijk gebruik maken van alle voorzieningen. Of met andere woorden: toegankelijk is dan niet meer bestemd voor specifieke aandachtsgroepen, maar komt dan iedereen ten goede.

Specifiek met betrekking tot toegankelijkheid zijn onderstaande acties het afgelopen werkjaar ondernomen.

⁴ Vlaams regeerakkoord 2004-2009: Vertrouwen geven, Verantwoordelijkheid nemen, blz. 6.

⁵ Vlaams regeerakkoord 2004-2009: Vertrouwen geven, Verantwoordelijkheid nemen, blz. 9.

2.4.1 Databank 'Toegankelijk Vlaanderen'

Een belangrijk beleidsaccent was de operationalisering van de databank 'Toegankelijk Vlaanderen' voor geheel Vlaanderen. Deze databank geeft een gedetailleerd beeld van de mate van toegankelijkheid van publieke locaties die door de technische adviesbureaus (op eenvormige wijze) zijn doorgelicht. Op die manier kunnen eindgebruikers zelf bepalen in hoeverre de fysieke realiteit tegemoetkomt aan hun eigen noden en behoeften. De databank heeft daarnaast ook een belangrijke sensibiliserende functie: de uitslag van de screenings wordt geanalyseerd en teruggekoppeld naar eigenaars, beheerders, beleidsverantwoordelijken, ... en kan hen aldus stimuleren om waar nodig actie te ondernemen om de toegankelijkheid te verbeteren.

De basis van deze databank werd ontwikkeld door de vzw Toegankelijkheidsbureau en verstrekte oorspronkelijk informatie met betrekking tot de provincies Vlaams-Brabant en Limburg. Onder impuls van het Vlaamse gelijkheidsbeleid werden ook de andere adviesbureaus (vzw Ato, vzw Westkans en het CTPA) bij het project betrokken en kon de databank zich uitbreiden tot heel Vlaanderen. Deze uitbreiding werd in 2005 formeel bevestigd via het afsluiten van een overeenkomst tussen het Toegankelijkheidsbureau en de andere bureaus.

Voor de databank 'Toegankelijk Vlaanderen' werd 45.500 euro in de begroting voorzien.

2.4.2 Toegankelijkheid van publieke ruimten

Binnen het domein van ruimtelijke ordening werd overleg gestart met de bevoegde minister voor ruimtelijke ordening over de actualisering van de wetgeving op de toegankelijkheid van publieke ruimten. De huidige regelgeving dateert van 1975 en is reeds jaren aan vernieuwing toe. Basis van dit overleg is een omstandige adviesnota die eerder vanuit het Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid en in samenwerking met het middenveld werd opgesteld. De concrete resultaten van dit overleg zullen zichtbaar worden tijdens het komende werkjaar.

Voor pilootprojecten rond toegankelijkheid van publieke ruimten werd 22.000 euro in de begroting voorzien.

2.4.3 Ontwerpen voor iedereen

Op het vlak van onderwijs werd in het kader van een subsidieproject onderzocht op welke wijze de filosofie en de principes van 'Universal Design' (ontwerpen voor iedereen) kunnen worden geïntegreerd in diverse ontwerpopleidingen. Het project, dat uitgaat van een samenwerkingsverband tussen drie hogescholen architectuur, mondde uit in het ontwerp van een website waarop het nodige materiaal ter bekendmaking en ter duiding van het 'Universal Design'-concept in de context van curricula voor ontwerpopleidingen is verzameld.

Voor een studiedag rond 'Universal Design' werd 3.295 euro in de begroting voorzien.

2.4.4 Toegankelijkheid van evenementen

Binnen de culturele sector springt voornamelijk het zeer succesvolle project 'Intro' in het oog. Dit project wordt gefinancierd vanuit het gelijkekansenbeleid en heeft het toegankelijk maken van muziektickets en andere tijdelijke evenementen tot doel. Hierbij wordt de aandacht voor de toegankelijkheid van infrastructuur aangevuld door een aanbod van assistentie ter plaatse. Het initiatief boekt reeds drie jaar op rij een groot succes. Dit blijkt ondermeer uit het steeds groeiende aantal deelnemende festivals en het stijgend aantal bezoekers met een handicap. 'Intro' was ook aanwezig op de meest recente editie van de wielervedstrijd Gent-Wevelgem. Op die manier werd een eerste stap gezet in de uitbreiding van haar werkterrein naar de sportsector.

Voor 'Intro' werd 101.000 euro in de begroting voorzien.

3

BELEIDSOPTIES EN INITIATIEVEN

SEPTEMBER 2005 - SEPTEMBER 2006

3.1 ALGEMEEN

3.1.1 Open coördinatiemethode

Het horizontale beleid wordt in 2006 als een van de belangrijkste speerpunten van het Vlaamse gelijkekansenbeleid gezien. In het kader van de open coördinatie coördinatiemethode worden alle Vlaamse ministers geacht om tegen eind oktober een voorstel met betrekking tot strategische en operationele doelstellingen in te dienen. Deze voorstellen worden verwerkt tot één nota die in november ter bekrachtiging wordt voorgelegd aan het Vlaams Ministerieel Comité Gelijke Kansen. Dat comité geeft vervolgens de opdracht aan de secretarissen-generaal tot de oprichting van een nieuwe Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen die tegen januari 2006 operationeel moet zijn en onder andere wordt belast met de uitwerking van concrete actieplannen. Deze worden uiterlijk maart 2006 geïmplementeerd. In september 2006 wordt van start gegaan met een evaluatie van de resultaten en met de voorbereiding van nieuwe strategische en operationele doelstellingen. Een eerste rapportering in het kader van de open coördinatiemethode is voorzien voor het najaar van 2006. In december 2006 verschijnt een eerste “Jaarboek Gelijke Kansen”.

De uitgaven voor de coördinatie, eindredactie, druk en verspreiding van het “Jaarboek Gelijke Kansen” worden op 45.000 euro (begroting 2006) geraamd.

3.1.2 Vlaams anti-discriminatiedecreet

Een Vlaams ontwerp van anti-discriminatiedecreet zal begin 2006 worden gefinaliseerd, zodat het alle verdere stappen kan doorlopen voor goedkeuring door het parlement.

3.1.3 Registratie van kansengroepen

Het plan van aanpak inzake registratie van kansengroepen zal worden teruggekoppeld op de Interkabinetten Werkgroep en vervolgens worden uitgevoerd. Dit impliceert in een voorbereidende fase een actualisering van de Statistiekengids van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid en het samenroepen van een expertenvergadering. Deze expertenvergadering kan, op basis van de reeds verzamelde gegevens over de verschillende

beleidsdomeinen heen, aangeven wat de beperkingen en wat de mogelijkheden zijn van de registratiegegevens die momenteel binnen verschillende beleidsdomeinen worden verzameld. In welke mate is een afstemming van de reeds gehanteerde definities en operationalisering wenselijk en haalbaar? Deze vraag zal de expertenvergadering leiden. Informatiebehoeften worden op die manier in kaart gebracht. In een volgende fase zal dan werk worden gemaakt van een structurele oplossing voor de vastgestelde behoeften.

Databank experten

De databank experten moet journalisten de kortste weg wijzen naar experten in een waaier van materies en beoogt de zichtbaarheid te beogen van deskundige vrouwen, deskundige allochtonen en deskundige mensen met een functioneringsbeperking. Op die manier wordt aan de samenleving duidelijk gemaakt dat diversiteit een feit is. Op basis van de voorbereidende fase die in teken stond van het detecteren van kritische succesfactoren, wordt in het voorjaar van 2006 een plan van aanpak uitgewerkt.

3.1.4 Projectsubsidies

De huidige prioriteiten binnen het Vlaamse gelijkekansenbeleid, waaraan eventueel ingediende projecten met het oog op projectsubsidies worden getoetst, zijn terug te vinden in de nieuwe subsidiegids 2005-2009. Een project moet betrekking hebben op het thema gender, holebi of toegankelijkheid om in aanmerking te komen voor een projectsubsidie vanuit het gelijkekansenbeleid. Verder werden binnen het gelijkekansenbeleid vier domeinen bepaald waarop in deze legislatuur prioritair wordt gefocust, namelijk socialisatie, loopbaanontwikkeling, leefwereld en beleidsparticipatie.

Voor projectsubsidies is 456.000 euro in de begroting 2006 voorzien.

3.1.5 Ondersteuning van het middenveld

Eind 2005 wordt door het Vlaamse gelijkekansenbeleid een gespreksronde georganiseerd met alle nominatum gesubsidieerde organisaties en provinciale gelijkekansenambtenaren om resultaatsverbintenissen af te spreken. In de toekomstige samenwerking zullen deze resultaatsverbintenissen meer zijn geënt op de beleidsprioriteiten en de aandachtsgroepen van het Vlaamse gelijkekansenbeleid, namelijk gender in plaats van vrouwen, allochtone

vrouwen, holebi's (met bijzondere aandacht voor oudere en allochtone holebi's) en het verhogen van de fysieke toegankelijkheid. Het Vlaamse gelijkekansenbeleid hecht veel belang aan deze gespreksronde omdat het middenveld een belangrijke partner is in de uitbouw van een effectief gelijkekansenbeleid. Dit middenveld is een aanspreekpunt voor de doelgroepen, niet alleen om discriminaties en knelpunten te melden, maar ook om het gelijkekansenbeleid concreet vorm te geven en te helpen uitdragen. Zo is het middenveld een belangrijke partner in de toepassing van de open coördinatiemethode: hun beleidswensen en expertise op het terrein ondersteunen dit beleidsproces.

Het Steunpunt Gelijkekansenbeleid zal zich naast langdurig onderzoek meer toespitsen op kortlopend beleidsvoorbereidend onderzoek dat een onmiddellijke beleidsrelevantie heeft. Het steunpunt zal ook de coördinerende wetenschappelijke instantie worden die, in overleg met de andere Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek, materiaal zal verzamelen en bundelen in een jaarboek dat de open coördinatiemethode illustreert en kadert.

Voor de nominatum gesubsidieerde organisaties is 2.026.000 euro in de begroting 2006 voorzien. Voor het wetenschappelijk onderzoek van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid is 248.000 euro in de begroting 2006 voorzien.

3.1.6 Diversiteit in besluitvorming

Het 'Actieplan Diversiteit in Besluitvorming' dat in de lente van 2005 werd opgesteld, wordt verder geïmplementeerd en uitgewerkt. Zo wordt op 9 november officieel het startschot gegeven van de realisatie van het actieplan tijdens de persvoorstelling van het project "Lokale politiek. Iets voor mij?".

De uitgaven ter ondersteuning van diversiteit in besluitvorming worden op 90.000 euro (begroting 2006) geraamd.

3.1.7 Diversiteit in het onderwijs

In tegenstelling tot vorige edities zal de 'Week van de Diversiteit' in het onderwijs een heel jaar in beslag nemen omdat de implementatie van diversiteit in de lerarenopleidingen de uiteindelijke doelstelling is. Lerarenopleidingen van hogescholen, universiteiten en GPB (Getuigschrift van Pedagogische Bekwaamheid)-opleidingen hebben nood aan methodieken

om in hun vormingspakketten aan de slag te kunnen gaan met diversiteit. Inhoudelijke en praktische ondersteuning vormt geen overbodige luxe. Er zal nauw worden samengewerkt met kwaliteitsvolle aanbieders van vormingspakketten en zelforganisaties en met lerarenopleiders. Er zullen vormingsinitiatieven worden opgezet ten behoeve van lerarenopleiders met het oog op de implementatie van vormingspakketten in stagescholen. Dit alles gaat bij aanvang van het nieuwe academiejaar 2005-2006 van start. Naast een financiële bijdrage vanuit het gelijkekansenbeleid hebben ook verschillende ad nominatum organisaties, waaronder de Vrouwenraad, de Holebifederatie, het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen en het documentatiecentrum RoSa, actief deelgenomen aan het op punt stellen van het concept.

3.1.8 'Digitaal Actieplan Vlaanderen'

Gelijke Kansen in Vlaanderen zal ook in 2006, in het kader van haar verticale werking, projecten blijven ondersteunen die streven naar een inclusieve digitale maatschappij en die kaderen binnen de beleidsprioriteiten.

Achterstellingsmechanismen die betrekking hebben op de digitale kloof doen zich ook binnen andere beleidsdomeinen voor. Via de open coördinatiemethode kunnen ook initiatieven van andere ministers om de digitale kloof aan te pakken binnen hun beleidsdomein worden gestimuleerd.

3.2 GENDER

3.2.1 'Actieplan loonkloof/loopbaankloof'

Wie denkt dat het loonverschil tussen mannen en vrouwen tot de vorige eeuw behoort, vergist zich. Anno 2005 blijkt de arbeidsmarkt nog steeds meer waarde toe te kennen aan de tijd van mannen dan aan die van vrouwen. Op regelmatige basis duiken onderzoeken op die deze stelling bevestigen en die vrouwen een gemiddelde loonachterstand van 12% aangeven ten opzichte van mannen. Allochtone vrouwen verdienen bovendien gemiddeld nog eens 10% minder dan 'Westerse' vrouwen. Het probleem van de loonkloof beperkt zich niet tot Vlaanderen of tot België, maar is evenzeer een Europees en zelfs een wereldwijd probleem. Het meest alarmerende bericht is echter dat de loonkloof in tijd nauwelijks afneemt. Hoog tijd dus voor het Vlaamse gelijkheidsbeleid om van start te gaan met een voorstel van geïntegreerde actie dat moet leiden tot het dichtten of toch alleszins verkleinen van de loonkloof.

Gezien de complexiteit van de oorzaken die aan de basis liggen van de loon/loopbaankloof moet er op verschillende beleidsniveaus en op verschillende beleidsdomeinen aan worden gewerkt. Om dit proces te stimuleren, werd er vanuit het Vlaamse gelijkheidsbeleid een 'Actieplan Loonkloof/Loopbaankloof' opgesteld dat een waaier aan concrete initiatieven omvat: wetenschappelijk onderzoek (waaronder een nulmeting met betrekking tot de loonkloof in Vlaanderen zodat de effecten van concrete maatregelen accuraat kunnen worden vastgesteld, een monitoringsysteem inzake de loonkloof, een Vlaams onderzoek naar de invloed van bepaalde levensfasen op de loopbaanontwikkeling, ...), regelgevend werk (onder andere een Vlaams anti-discriminatie-decreet, de ratificatie van IAO-verdrag nr. 156, ...), overleg met en stimuleren van sociale partners, het uitvoeren van experimenten op het terrein en coördinerend beleidsmatig werk. Dit laatste gebeurt op het Vlaamse niveau via de open coördinatiemethode. Het wegwerken van de loon/loopbaankloof, met bijzondere aandacht voor het zogenaamde glazen plafond, wordt in dit kader vanuit het Vlaamse gelijkheidsbeleid voorgesteld als één van de centrale doelstellingen. Het is de bedoeling om de verschillende functionele ministers te stimuleren tot het nemen van gerichte maatregelen. Oplossingen liggen niet enkel verspreid over verschillende bevoegdheidsdomeinen, maar ook over verschillende beleidsniveaus. Zo zullen concrete samenwerkingen op alle niveaus worden onderzocht. Verder wordt er over de communautaire grens en over de landsgrenzen heen gekeken naar mogelijkheden om

ervaringen en 'good practices' uit te wisselen met betrekking tot het verkleinen van de loopbaankloof.

Met de implementatie van het 'Actieplan Loonkloof/Loopbaankloof' wordt van start gegaan in oktober 2005. Het plan zal in de loop van 2006 worden aangevuld op basis van de resultaten van de open coördinatiemethode, concrete projecten, onderzoeken, ...

Voor onderzoek in het kader van het 'Actieplan loonkloof/loopbaankloof' is 65.000 euro in de begroting voorzien.

3.2.2 Evenwichtige vertegenwoordiging

De conclusies van een onderzoek naar de vertegenwoordiging van vrouwen in de Vlaamse beheers- en bestuursorganen worden op een studiedag in december 2005 voorgesteld. Een nieuw quotadecreet, ter vervanging van de twee bestaande decreten, zal in de loop van 2006 worden voorgelegd aan het parlement.

3.2.3 Allochtone vrouwen

Livinggesprekken: over wie spreken we?

De resultaten van de livinggesprekken met allochtone vrouwen zullen uitmonden in een publicatie. Deze publicatie moet sensibiliserend werken en de aangesneden thema's op de politieke agenda plaatsen. Via de open coördinatiemethode worden de gesignaleerde noden en behoeften van allochtone vrouwen aangekaart bij de Vlaamse ministers.

Ondersteuning allochtone vrouwenmiddenveld met rolmodellen en woordvoerders

Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen

Wat de interne en externe emancipatie van allochtone vrouwen betreft, vervult het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen een belangrijke rol naar het allochtone vrouwenmiddenveld toe. Ze willen in de eerste plaats werken aan 'empowerment' van allochtone vrouwen. Zo bieden ze onder meer op maat van verenigingen inhoudelijke ondersteuning aan in de vorm van procesbegeleiding, lezingen en vormingen rond emancipatorisch werken. Daarnaast

organiseren ze, op basis van vastgestelde noden, informerende en sensibiliserende acties naar wisselende allochtone deelpublieken toe. Het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen zal hiervoor de nodige middelen krijgen.

Het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen organiseert in het najaar van 2005, onder de titel "Diverse wegen tot emancipatie", verschillende regionale activiteiten naar aanleiding van haar vijfjarig bestaan.

Pilootproject: Deskundigheidsbevordering van het middenveld

Uit de livinggesprekken is heel duidelijk gebleken dat heel wat vrouwen actief zijn in het verenigingsleven. Vrouwen organiseren zich steeds meer om te reflecteren over hun positie als vrouw en als allochtoon in de maatschappij. De 'empowerment' van de doelgroep staat hier centraal. Ondanks deze dynamiek blijft de slagkracht van de verenigingen zeer klein en weinig zichtbaar omwille van een groot gebrek aan deskundigheid.

Het allochtone vrouwenmiddenveld is vragende partij voor vorminginitiatieven. In het voorjaar van 2006 zullen we starten met een pilootproject dat de deskundigheidsbevordering van deze vrouwenverenigingen beoogt. Dit vormingsinitiatief komt tot stand in samenwerking met de Volkshogeschool Regio Antwerpen, het Forum voor Etnisch-Culturele Minderheden en het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen.

Creëren van een maatschappelijk draagvlak

Onderzoek "Islambeleving bij hoogopgeleide moslims"

Het onderzoek naar islambeleving bij hoogopgeleide moslims vormt een sterke basis om op een genuanceerde manier over islam in Vlaanderen te discussiëren en thema's aan te kaarten die vandaag hoog op de politieke agenda staan: relatievorming en seksualiteit, de hoofddoek, ... Met dit initiatief gaan we op zoek naar rolmodellen en woordvoerders die tot op heden weinig in het gelijkekansenbeleid aan bod komen. Verder vormt het onderzoek een sterke basis om zo een maatschappelijk draagvlak te creëren voor gelijke kansen.

In november 2005 organiseert het gelijkekansenbeleid in samenwerking met het Steunpunt Gelijkekansenbeleid en het Platform Allochtone Vrouwen een debatavond waarop de onderzoeksresultaten in de vorm van stellingnamen worden voorgelegd aan hoogopgeleide moslimjongeren.

Maatschappelijke positie van allochtone vrouwen

In december 2005 organiseren we een studienamiddag die in teken zal staan van de algemene maatschappelijke positie van allochtone vrouwen in de maatschappij. De livinggesprekken zullen de basis vormen voor de thematische uitwerking van de studienamiddag.

Seksualiteit en relatievorming

Educatief spel: Sensoa B2

Dankzij de medefinanciering van het gelijkekansenbeleid zal het project B2 van Sensoa vzw in Vlaanderen tot stand komen. Dit project omvat de ontwikkeling van een educatief spel dat seksualiteit in multiculturele klassen bespreekbaar maakt. De methodiek om via theater taboe-onderwerpen bespreekbaar te maken zal worden verder gezet. In 2006 zal er aandacht worden geschonken aan het bespreekbaar maken van homoseksualiteit in diverse allochtone gemeenschappen.

We zullen ook onderzoek doen naar de toegankelijkheid van hulpverlenende instanties waar allochtone vrouwen terecht kunnen met vragen en problemen inzake relaties en partnergeweld.

Pilootproject "Contactpunten voor rechtsbijstand voor vrouwen van vreemde oorsprong"

Het project "Contactpunten voor rechtsbijstand voor vrouwen van vreemde oorsprong" gaat in januari 2006 van start. Een contactpunt zal uit twee voltijdse juristen bestaan die zullen worden geïntegreerd in een bestaande juridische dienst. Voor Vlaanderen wordt deze dienst geïnstalleerd in het Vlaams Minderhedencentrum, binnen de afdeling rechtspositie en rechtsbijstand, omdat het reeds actief is op het domein van het vreemdelingenrecht. De juristen zullen zowel individuele raadplegingen ter plekke geven, als op lokaal niveau een netwerk voor rechtsbijstand oprichten met lokale diensten voor gezinsplanning, juridische diensten, gespecialiseerde advocaten en vrouwenverenigingen, zodat ze ook ter plaatse raadplegingen kunnen verzorgen. Voor Vlaanderen zullen de juristen voornamelijk in de steden Antwerpen en Gent worden ingezet. Daarnaast zal er ook een groene lijn worden opgericht waar vrouwen steeds terecht kunnen voor dringende zaken en informatie. Na twee jaar zal het project worden geëvalueerd.

Om te garanderen dat het project na twee jaar een duurzaam effect heeft, wordt er ook een vorming voorzien voor beroepsmensen (onder andere advocaten, ambtenaren van de burgerlijke stand, ...) die betrokken zijn bij aspecten van het statuut van de doelgroep. Deze vormingen beogen de deskundigheid van deze beroepsmensen te vergroten.

Het Vlaams Minderhedencentrum zal voor Vlaanderen dit najaar twee juristen aanwerven die in januari 2006 van start kunnen gaan. In eerste instantie zullen de juristen starten met de organisatie van vormingen voor beroepsmensen en met de uitbouw van een lokaal netwerk met juridische diensten en andere actoren in het werkveld.

De financiële bijdrage van Vlaanderen aan het project bestaat erin de opleidingen voor beroepsmensen te financieren voor de eigen taalgemeenschap.

De uitgaven ter ondersteuning van de emancipatie van allochtone vrouwen zijn op 84.042 euro geraamd.

3.3 SEKSUELE ORIËNTATIE

3.3.1 Implementatie resultaten Zipp-onderzoek

In december 2005 worden de resultaten verwacht van het Zipp-onderzoek, of zoals het officieel heet: "Een statistisch onderzoek met het oog op het verzamelen van basismateriaal over de doelgroep holebi's". In dit grootschalige surveyonderzoek wordt een brede waaier aan aspecten onderzocht met betrekking tot de leefsituatie van holebi's in Vlaanderen. De onderzoeksresultaten zullen ongetwijfeld de basis vormen voor het uittekenen van een holebibeleid voor de komende jaren. In mei 2006 zal er een studiedag worden gewijd aan de resultaten van dit onderzoek.

3.3.2 Implementatie resultaten onderzoek holebi's in de zorgsector

De eindresultaten van het onderzoek worden in december 2005 verwacht. Ze worden voorgesteld op een studiedag. Er zal worden onderzocht hoe het meetinstrument en de 'quickscan' die in het kader van dit onderzoek worden ontwikkeld, in samenwerking met de bevoegde minister voor welzijn, kunnen worden geïmplementeerd in de thuiszorg en de residentiële ouderenzorg, de twee sectoren waarvoor ze zijn bedoeld.

3.3.3 Oprichting Vormingsdienst Holebi's

Het gelijkekansenbeleid neemt een coördinerende rol op bij het oprichten van een beleidsoverschrijdende Vormingsdienst Holebi's. In de lente van 2006 moet de vormingsdienst operationeel zijn.

3.3.4 Allochtone holebi's

Het overleg met Merhaba vzw en de Holebifederatie heeft geleid tot een gezamenlijk project, getiteld 'Zoete Dialoog', dat in 2006 van start gaat. Het betreft een sociaal artistiek project dat homoseksualiteit bespreekbaar wil maken via theater.

Daarnaast zal via een gericht subsidiebeleid het indienen van projecten die zich richten op de ondersteuning van allochtone holebi's d.m.v. o.a. empowerment en sensibilisering, gestimuleerd worden.

De uitgaven ter ondersteuning van allochtone holebi's worden op 125.000 euro (begroting 2006) geraamd.

3.4 TOEGANKELIJKHEID

Binnen het thema toegankelijkheid staan een aantal initiatieven op het programma die zowel de versterking van het middenveld als de integratie van de thematiek binnen de relevante Vlaamse beleidsdomeinen tot doel hebben.

3.4.1 Vlaams Expertise Centrum voor Toegankelijkheid

Gezien het zeer technische karakter van de toegankelijkheidsmaterie is voor de voorbereiding en praktische uitwerking van een gericht beleid ondersteuning en advisering door een gespecialiseerde organisatie onontbeerlijk. Daar waar de provinciale steunpunten hiertoe rechtstreeks samenwerken met de provinciale adviesbureaus, ontbreekt er op Vlaams niveau een equivalent van een initiatief dat provinciale expertise samenbrengt, coördineert, versterkt en consolideert om van daaruit het Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid rechtstreeks te kunnen adviseren en ondersteunen.

De oprichting van een Vlaams Expertise Centrum voor Toegankelijkheid (VECT) dringt zich bijgevolg op. Het voorstel om hiertoe de werking van een bestaand bureau uit te breiden met een duidelijke, erkende, Vlaamse opdracht leeft al langer en werd reeds meermaals vanuit het gelijkheidsbeleid (in het kader van de jaarlijkse begrotingsbesprekingen) bij de Vlaamse regering aangekaart, maar de vereiste financiële middelen bleven tot nog toe uit. Deze Vlaamse regering pikte het idee rond de installatie van een VECT echter opnieuw op naar aanleiding van de opmaak van het Limburgplan. De officiële installatie van het VECT is voorzien in het voorjaar 2006, waarna een concreet actieplan voor dat jaar zal worden opgesteld. In de loop van 2006 zal worden gewerkt naar een meer structureel-reglementaire basis voor het VECT in de toekomst.

De uitgaven voor het Vlaams Expertise Centrum voor Toegankelijkheid worden op 299.000 euro (begroting 2006) geraamd.

3.4.2 Databank 'Toegankelijk Vlaanderen'

Nu de databank 'Toegankelijk Vlaanderen' effectief operationeel is voor heel Vlaanderen, kan deze vanaf 2006 fungeren als motor voor een doorgedreven horizontaal toegankelijkheidsbeleid. Ze wordt vanuit het gelijkheidsbeleid erkend als een belangrijk

instrument dat op een kwaliteitsvolle wijze inspeelt op de grote behoefte aan transparante en betrouwbare informatie over de toegankelijkheid van infrastructuur in Vlaanderen. De minister van Gelijke Kansen engageert zich, vanuit haar horizontale opdracht, om dit instrument te initiëren binnen verschillende Vlaamse beleidsdomeinen en het te promoten als hefboom voor het opzetten van bredere, sectorgerichte actieprogramma's rond toegankelijkheid. In het voorjaar zal bovendien een campagne worden gevoerd om de website www.toegankelijkvlaanderen.be, via dewelke de informatie uit de databank publiek beschikbaar is, bekend te maken bij de uiteindelijke eindgebruiker.

De uitgaven voor een campagne rond de databank 'Toegankelijk Vlaanderen' worden op 35.000 euro geraamd.

3.4.3 Toegankelijkheid van publieke ruimten

Het overleg rond de actualisering van de wetgeving op de toegankelijkheid van de publieke leefomgeving wordt in het voorjaar van 2006 verder gezet. Via het Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid en het Vlaams Expertise Centrum voor Toegankelijkheid zal aan de bevoegde minister voor ruimtelijke ordening de noodzakelijke ondersteuning worden geboden voor de uitwerking van het omstandig advies dat ter zake reeds vanuit het gelijkheidsbeleid werd voorgelegd. Er zal worden gepleit voor een keten van initiatieven met zowel een juridisch afdwingbaar als informeel en sensibiliserend karakter.

Voor de bevordering van de toegankelijkheid van publieke ruimten is 40.750 euro in de begroting voorzien.

3.4.4 Ontwerpen voor iedereen

De website die eerder binnen het project rond de integratie van 'Universal Design' in ontwerpcurricula werd ontwikkeld, wordt het komende werkjaar afgewerkt en zal deel uitmaken van een 'UD-Toolkit'. Deze zal, in overleg met de bevoegde minister voor onderwijs, worden geïntroduceerd en gepromoot binnen het onderwijscircuit.

De uitgaven voor de finalisering en verspreiding van de 'UD-Toolkit' worden op 25.000 euro geraamd.

3.4.5 Toegankelijkheid van evenementen

Het succesvolle project 'Intro', dat werkt rond de toegankelijkheid van muziekfestivals en andere evenementen, zal ook in het volgende werkjaar verder worden ondersteund maar krijgt een aantal extra accenten. Zo zal expliciet aandacht worden besteed aan de structurele integratie van het project binnen het reguliere beleidsdomein cultuur. Daarnaast zal het project zich uitbreiden naar andere beleidsectoren. Het zal zich meer bepaald ook gaan toeleggen op sportmanifestaties. In deze context zal, in overleg met de bevoegde minister voor sport, eveneens worden bekeken op welke wijze het Vlaams Expertise Centrum voor Toegankelijkheid ondersteuning kan bieden in het ontsluiten van de volledige sportsector op vlak van toegankelijkheid.

Naast haar activiteiten gericht op tijdelijke evenementen zal 'Intro' ook worden ondersteund in de ontwikkeling van een pilootproject dat de toegankelijkheid van de kustregio beoogt. In samenwerking met een aantal partners, die in het verleden reeds werkten rond de toegankelijkheid van de infrastructuur (hotels, horeca, wegennet, parkeerplaatsen, ...), zal 'Intro' instaan voor het aanbieden van assistentie ter plaatse. Dat is immers een belangrijke schakel in de toegankelijkheidsketen waarrond tot nog toe geen initiatieven werden opgezet.

De uitgaven voor 'Intro' worden op 100.000 euro geraamd.

3.4.6 Aangepast vervoer voor personen met een beperkte mobiliteit

Vanuit het gelijkekansenbeleid wordt sinds 2001 een netwerk van diensten van aangepast vervoer gecoördineerd en gefinancierd. Deze diensten bieden aanvullend vervoer op het reguliere openbare aanbod voor mensen met een beperkte mobiliteit. Het dossier bevond zich al die tijd in een overgangsfase. Het concept werd vanuit het gelijkekansenbeleid opgestart maar hiermee is haar 'pioniersrol' beëindigd. De tijd is nu rijp om het netwerk een meer structurele onderbouw te geven en in te bedden in het/de bevoegd(e) regulier(e) beleidsdomein(en), namelijk welzijn en/of mobiliteit (het concept rond aangepast vervoer draagt aspecten van beide domeinen in zich). De mogelijkheden voor overheveling zullen in de loop van 2006 worden onderzocht, zodat vanaf 2007 effectief op structurele basis kan worden verder gewerkt.

Voor het aangepast vervoer voor personen met een beperkte mobiliteit wordt jaarlijks 1.008.000 euro in de begroting voorzien.

Kathleen Van Brempt,
Vlaams minister van Gelijke Kansen,
oktober 2005